

Foto Paula van Enk

BELEEF DE NATUUR!

Van de bestuurstafel

door **Karen Groeneveld**

Na een uitzonderlijk warme septembermaand is nu de herfst echt begonnen. De toenemende kou en de steeds sneller invallende duisternis jagen ons naar binnen, naar de warmte van de kachel en naar de dingen die ons bezighouden.

De natuur maakt zich op voor de winter. Een laatste uitbarsting van vruchten, zaden en herfstkleuren maakt een eind aan de uitbundigheid van de zomer en is de opmaat tot de verstilling van de winter. De herfst is een tijd om te genieten van de oogst. Van wat we in de lente hebben gezaaid en wat we in de zomer zorgvuldig hebben opgekweekt. Het zou een tijd moeten zijn om tot rust te komen. Om, voordat we weer losbarsten in allerlei nieuwe plannen en activiteiten, vooral ook te kijken naar wat we bereikt hebben en wat ons nog ontbreekt.

Terwijl we dit jaar nog allerlei mooie activiteiten tegoe hebben, is, en wordt waarschijnlijk nog steeds, op allerlei plekken in onze vereniging al druk gewerkt aan de plannen voor volgend jaar. Die nieuwe plannen zijn te lezen op 22 november wanneer zoals altijd op de Publieksavond het jaarprogramma bekend wordt gemaakt.

Hoewel ik als secretaris natuurlijk al een en ander heb gehoord en gezien, ben ik toch weer benieuwd wat alle werkgroepen dit keer hebben bedacht.

Tot slot wil ik nog even stilstaan bij het droevige bericht dat ons half september bereikte, namelijk dat ons zeer gewaardeerde en actieve NMA-lid Theo Hermus is overleden. Ik zat met hem op de natuurgidsencursus in Deventer en leerde hem kennen als een bevlogen natuurliefhebber en kenner van insecten en andere kleine knippen, maar vooral als bijzonder en hartelijk mens. We zullen hem ontzettend missen.

Agenda november & december

Zaterdag 5 november 2016

Werkochtend

Landschapsbeheer

tijd: 09.00 uur – 12.30 uur

inlichtingen:

Wybren Jouwsma:

tel. 0573-256250,

Sjef Taken:

tel. 0573-452436

Bart Klootwijk:

tel. 0573-459883

Zondag 13 november 2016

Wandeling langs de Slinge

start: 14.00 uur

startplaats: parkeerplaats bij
het Lebbenbruggemuseum,
Lebbenbruggedijk 25, Borculo.

thema:

meanderen van de rivier

inlichtingen:

Janna Klein Willink,

tel. 0545-272944

@: joh.kleinwillink@hetnet.nl

Zondag 13 november 2016

Jeugdgroep

film met opdrachtjes

Inlichtingen: Jeanet Moorman

0573-769048

zaterdag 19 november 2016

Werkochtend

Landschapsbeheer

tijd: 09.00 uur – 12.30 uur

inlichtingen:

Wybren Jouwsma:

tel. 0573-256250,

Sjef Taken:

tel. 0573-452436

Bart Klootwijk:

tel. 0573-459883

Dinsdag 22 november 2016

Verenigingsavond

PUBLIEKSAVOND

thema:

Oerijzer in het landschap

spreker: dhr. Peter Kuiper

aanvang: 19.30 uur

zaal open: 19.00 uur

plaats: De Heksenlaak,

Zwiepseweg 32, Barchem.

inlichtingen: Joke Stomps,

tel. 0573-257149

Leden en donateurs gratis.

Niet leden betalen €3,00.

Zaterdag 25 november 2016

Natuurtuin werkochtend

tijd: 9.30 uur tot 12.30 uur

plaats: natuurtuin op de hoek
van Albert Hahnweg/Enkweg te
Lochem

inl.: Gerard Doornbos,

tel. 0573-251041

@: natuurtuin@hotmail.com

Zondag 27 november 2016

Jeugdgroep

Vogeltaarten maken

Inlichtingen: Jeanet Moorman:

0573-769048

Zaterdag 3 december 2016

Werkochtend

Landschapsbeheer

tijd: 09.00 uur – 12.30 uur

inlichtingen:

Wybren Jouwsma:

Foto Paula van Enk

tel. 0573-256250,

Sjef Taken:

tel. 0573-452436

Bart Klootwijk:

tel. 0573-459883

Zondag 11 december 2016

Wandeling Bronkhorst

start: 14.00 uur

startplaats: parkeerplaats
nabij Onderstraat 14, 7226 LE
Bronkhorst.

thema:

zicht op Bronkhorst

inlichtingen: Gerard Wesselink

tel. 0575-441489

@ : dikkieengerard@gmail.com

zaterdag 17 december 2016

werkochtend

Landschapsbeheer.

tijd: 09.00 uur – 12.30 uur

inlichtingen:

Wybren Jouwsma:

tel. 0573-256250,

Sjef Taken:

tel. 0573-452436

Bart Klootwijk:

tel. 0573-459883

Zondag 18 december 2016

Jeugdgroep Kerst

Inlichtingen: Jeanet Moorman:
0573-769048

Zaterdag 24 december 2016

Natuurtuin werkochtend

tijd: 9.30 uur tot 12.30 uur

plaats: natuurtuin op de hoek
van Albert Hahnweg/Enkweg te
Lochem

inl.: Gerard Doornbos,
tel. 0573-251041

@: natuurtuin@hotmail.com

Zondag 31 december 2016

Verenigingsavond

Sylvesterwandeling

inlichtingen: Joke Stomps,
tel. 0573-257149

Wandelingen omliggende IVN-afdelingen

IVN afdeling Oost-Achterhoek.

20 november 2016:

wandeling bij Haarlo

start: 14.00 uur.

Startplaats: 't Kulturhus,
Wolinkweg 12, 7273 SL Haarlo.

18 december 2016:

wandeling bij Harreveld

start: 14.00 uur

Nicolaasweg bij de brug over de
Veengoot, 7135 KK.

IVN afdeling De Oude IJsselstreek

zondag 4 december 2016:

Fiets- en wandelexcursie

zandwinning Netterden e.o.

9.00 uur tot 12.00 uur

Parkeerplaats Azewijnse Broek,
hoek Azwijnestraat/
Berghseweg in Gendringen.

Ledenmutaties

Nieuw lid:

Edith van Eijk, Rozenweg 39,
7241 EC Lochem

Regina Hermus, H. ten Catestraat
23, 7251 ZK Eibergen

J. en E. Andriessen, ter
Meulenstraat 6, 7218 AR Almen

Anneke Nauta-Mansholt, Korte
Voren 1, 7241 HR Lochem

Jop Gijzel, Albert Hahnweg 231,
7242 MP Lochem

Nieuwe donateur:

Hilde Ravenswaay, Hukkersdijk 6,
7261 MN Ruurlo

Overleden:

Theo Hermus, H. ten Catestraat
23, 7251 ZK Eibergen

Foto Ans Ottema

'Hij was erg
begaan met de
natuur om
ons heen.'

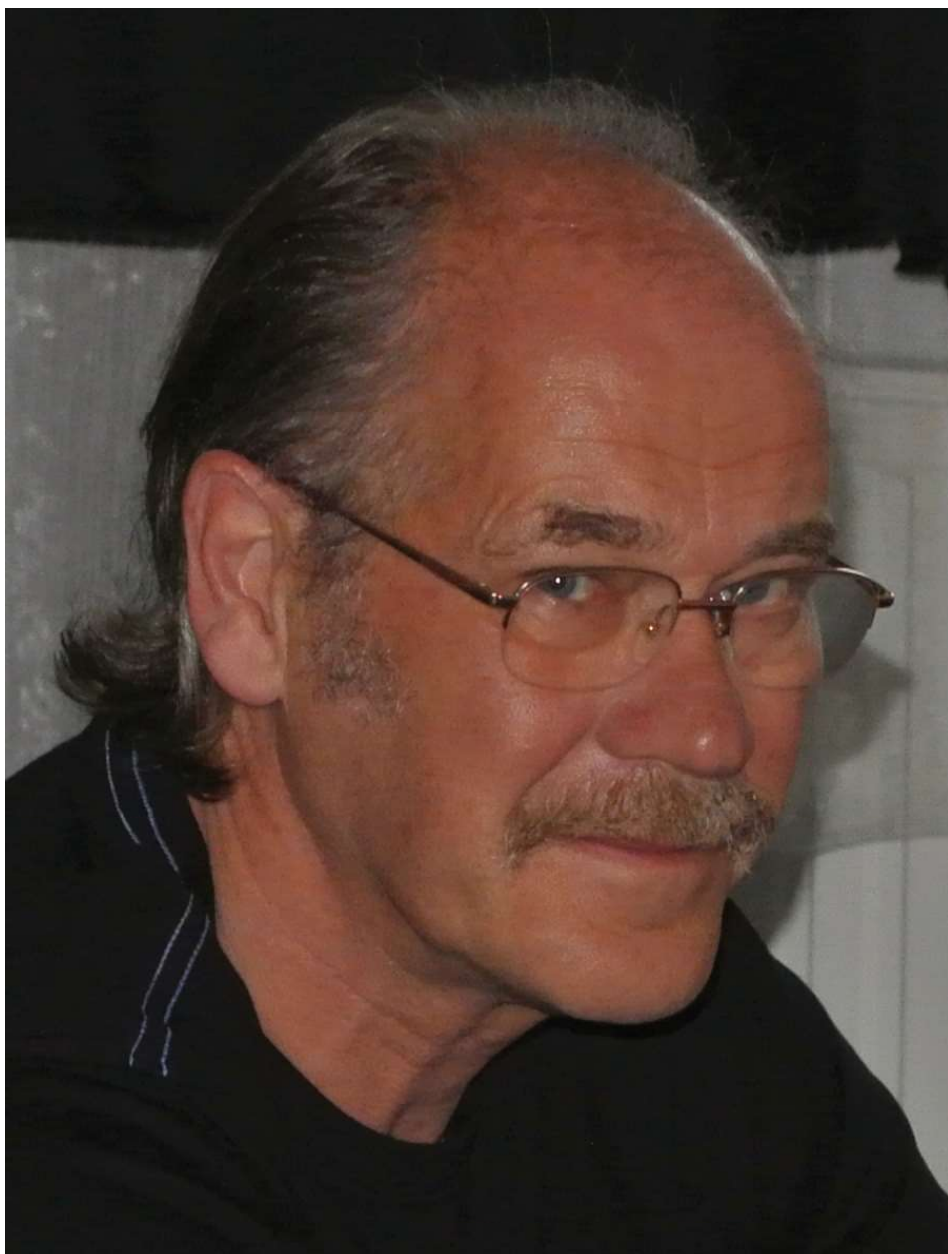

Foto Theo Hermus

In memoriam Theo Hermus

door **Loes Lagendijk**
foto **Loes Lagendijk**

Op 16 september is onze natuurgids Theo Hermus overleden. Hij was al enige tijd ziek, maar probeerde nog zo lang mogelijk actief te blijven in de dingen die hij graag deed.

Theo was actief in verschillende organisaties, vooral ten behoeve van de natuur. Hij was erg begaan met de natuur om ons heen.

Drie jaar geleden haalde hij zijn natuurgidsendiploma en werd toen, naast zijn lidmaatschap van IVN-Oost-Achterhoek, ook direct lid van onze afdeling.

Theo was, samen met zijn vrouw Regina en goede vriend Hans Berndsen, vrijwel altijd present op verenigingsavonden en bij vele wandelingen.

We zullen ons Theo blijven herinneren als een vriendelijke en zeer betrokken persoonlijkheid, met altijd een luisterend oor. En we zullen hem heel erg missen.

Namens het bestuur,
Loes Lagendijk

Verenigingsavond Vleermuizen

door **Dientje Aalbers**

foto **vleermuis.net**

Wat hebben veel mensen de prachtige avond over vleermuizen gemist.

De avond werd gepresenteerd door Kevin Collins die een prachtige presentatie hield over de vleermuizen. Anke Hollink opende de avond en liet de verdere avond invullen door Kevin, die zeer bevlogen over de vleermuis kan vertellen.

Maar wat is volgens hem bevlogenheid: Als je om twee uur 's nachts je bed uitgaat, of om acht uur 's avonds nog naar Winterswijk rijdt om vleermuizen te spotten? De werkgroep vleermuizen van het IVN Oost-Achterhoek bestaat uit vijf gidsen.

Als er iemand van onze afdeling belangstelling heeft om zich erbij aan te sluiten, dan is diegene van harte welkom.

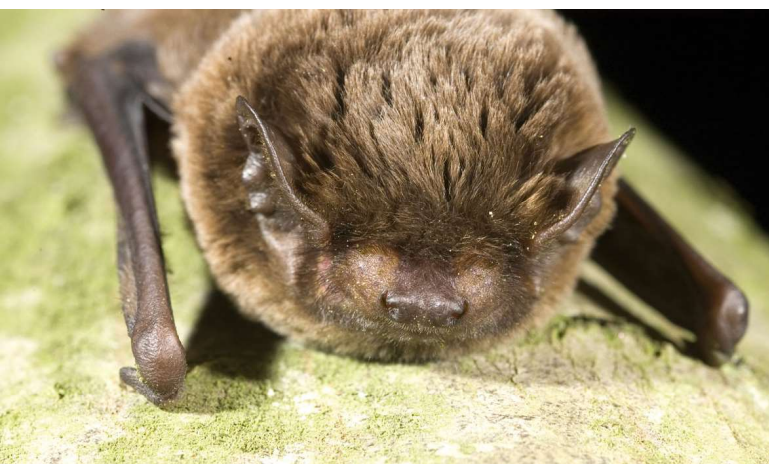

Foto Bosvleermuis

Enkele weetjes

- Er zijn ca. 1100 soorten vleermuizen, waarvan de kleinste drie cm is en de grootste een vleugelwijdte heeft van 1.80 meter.
- In Nederland zijn 21 kleine vleermuissoorten. In Neede zijn er zeven variëteiten gespot.
- Jagen varieert van dichtbij tot kilometers verderop.
- De vlieghoogte is van de grond tot een paar kilometer hoogte.
- De slaapplek is divers. Van bomen, daken tot vleermuiskasten.
- De meeste verschillende soorten komen voor rond de evenaar.
- Tweeëntwintig procent van alle zoogdieren is vleermuis!
- De vleermuizen komen al zo'n 60 miljoen jaar voor.
- De vleermuis kan zien om te peilen of het al schemerig genoeg is om uit te vliegen.
- Het meest hangt hij ondersteboven aan zijn poten. Doordat zijn kniegewricht kan draaien, kan hij met de buik naar voren slapen.
- Echolocatie gebeurt vanuit de mond of vanuit de neus (Hoefijzervleermuis). Met de staart of de mond wordt het voedsel gevangen. Echo die uitgezonden wordt kan de mens niet horen, daar wordt de bat-detector gebruikt. Elke vleermuis heeft zijn eigen geluid.
- Zwangere vrouwtjes vormen een kraamkolonie. Na zes weken draagtijd worden de jongen geboren, die na weer zes weken volwassen genoeg zijn om zelfstandig te leven.

Dit is een droge opsomming van diverse feiten over de vleermuis. Kevin kon deze droge opsomming tot een boeiend geheel brengen.

Het was volgens de weinige aanwezigen een meer dan geslaagde avond.

Foto Avond duurzaamheid

Actieve en inspirerende avond over duurzaamheid

Door **Karen Groeneveld**
Foto **Karen Groeneveld**

Op dinsdag 11 oktober druppelden rond 17.30 uur de eerste deelnemers aan de workshop 'Proeven en Ruiken aan Duurzaamheid' binnen in het zaaltje naast de Zwiapse Molen.

'Moeten wij ons als IVN-NMA niet eens wat meer bezighouden met duurzaamheid?', was de vraag die aan deze avond voorafging. Om antwoord te vinden op die vraag, organiseerde een tijdelijke werkgroep Duurzaamheid, bestaande uit Erik Mol, Karen Groeneveld en Léon Tromp, op initiatief van het bestuur, deze avond.

Om lekker op tijd te kunnen beginnen, startte de avond met

zelfgemaakte soep en broodjes.

Daarna verzorgde spreker Otto Willemsen van Duurzaam4life de aftrap. Hij hield een inspirerend verhaal, niet alleen over waarom het noodzakelijk is om ons bezig te houden met duurzaamheid, maar ook op welke wijze we dat kunnen doen. De aarde overleeft de klimaatveranderingen wel, stelt Willemsen, maar zonder ingrijpende veranderingen in het omgaan met onze leefomgeving legt de mensheid uiteindelijk het loodje. Duurzaamheid is dus puur eigenbelang.*

Met het verhaal van Willemsen in gedachten gingen de aanwezigen vervolgens aan de slag om voor de verschillende werkgroepen van IVN-NMA activiteiten te verzinnen. Doel was om te onderzoeken hoe elke werkgroep binnen de bestaande kaders op boeiende wijze aandacht kan besteden aan verschillende aspecten van duurzaamheid.

Uiteraard kwamen daarbij ook vragen aan de orde als: Moeten wij ons niet gewoon bij planten en dieren houden? Moeten we praten over duurzaamheid of vooral het goede voorbeeld geven door op duurzame wijze onze activiteiten te organiseren? Hoe kun je aan kinderen het belang van duurzaamheid uitleggen? Moeten we onze gidsen extra scholing aanbieden over dit thema?

Hoewel de vraag 'verzin een activiteit rond het thema duurzaamheid' aanvankelijk voor sommigen ingewikkeld leek, waren de resultaten uiterst creatief en uitvoerbaar. Na de

presentatie van de resultaten van de workshop, zijn deze aangeboden aan de coördinatoren van de verschillende werkgroepen. Wie weet wat we dus in de toekomst allemaal aan leuke nieuwe activiteiten kunnen verwachten!

Ten aanzien van het thema duurzaamheid zijn we er natuurlijk niet met één avond. Het was een mooie eerste stap, die hopelijk op een andere wijze vervolg krijgt. Wat iedereen vooral heel leuk vond, was om op deze manier een keer over een specifiek onderwerp van gedachten te wisselen. De workshopmethode is dus zeker voor herhaling vatbaar.

In het activiteitenprogramma voor 2017 van IVN-NMA staan al diverse activiteiten op het programma met een directe link naar duurzaamheid. Bewijs, dat alleen al het bezig zijn met het thema, wat oplevert!

*De presentatie van Otto Willemsen komt op de website www.duurzaam4life.com zodra deze is vernieuwd.

'De aarde overleeft de klimaatveranderingen wel, maar de mensheid niet...'

Foto's Avond duurzaamheid

WAARNEMINGEN

Door **Ans Ottema**

Foto's **Ans Ottema**

29-08-2016.

Het Groot Koolwitje vlak na het ontpoppen .

Op een vensterruit zat vastgeplakt een pop van een vlinder. Vanmorgen kwam er een Groot Koolwitje uit de pop. Het duurt best lang voordat de net ontpopte vlinder klaar is om weg te vliegen. Eerst pompt de vlinder de vleugels op en warmt zich op aan de zon.

In de tuin hadden de rupsen van het witje mijn Oost-Indische kers behoorlijk aangevreten, inclusief de kleurrijke bloemen. Dat vond ik al opvallend. Het is toch geen koolplant?? Daar kan je de rupsen verwachten en vaak vinden.

Gevoelige cellen aan de uiteinden van de poten van deze vlinder herkennen voedselplanten voor de rupsen. Ook de antennes zijn hier gevoelig voor.

De vlinder heeft wel drie generaties per jaar die uitvliegen. Deze de laatste??

Kan overwinteren als pop.

In de tuin vloog het witje nog even rond en verdween daarna uit mijn gezichtsveld.

Foto achtergebleven pop

Foto Parnassia

10-09-2016

Parnassia

Parnassia, bij de Flierdijk bij Barchem, staat nog trots bloeiend in het groen langs de zijkant. Het gebied van graslanden is nu gemaaid en kaal. Om de vegetatie te laten groeien en bloeien, wordt het maaisel afgevoerd. Volgend jaar kunnen orchideeën en andere bijzonderheden daar weer tot groei en bloei komen.

Aan de Maandagsdijk bij Borculo vond ik nog ogentroost, gentiaan en zonnedauw bloeiend. Waar anders water staat daar is nu droogte.

Langs de oorspronkelijke waterrand vind je nog leuke planten. Wolfsklauw zag ik er nog. Dop- en struikheide stonden fris te bloeien iets verderop.

Vroeg op staan loont.

Patrijzen in het veld en mooie spinrag én zonnestralen als kathedralen maken een morgen in september af.

Wat een cadeautjes met dit weer. Wat vonden jullie in september verrassend en bijzonder?? Het melden van bijzonderheden is door een ieder welkom!! Benieuwd!!

Foto Witte donsvlinder

11-09-2016

De Witte Donsvlinder

De Witte Donsvlinder ziet er wel heel anders uit dan de rups van deze soort.

De rups heeft juist opvallende kleuren rood, zwart en wit. Om vijanden af te kunnen schrikken, bezit de rups ook nog haren.

Bij gevaar krult de rups zich op en ziet er dan zo uit als op de foto.

De zuiver witte vlinder is een nachtvlinder en vliegt in de zomer.

Foto Kruisspin

18-09-2016

Herfst en spinnen

Huh: een spin. Een kruisspin is hier afgebeeld. Het nader bekijken van een spin is best boeiend. De spin hing in een web. Doodstil. Tot

NIEUWSBRIEF IVN NOORD-MIDDEN ACHTERHOEK

er een plantenzaadje in het web waaide. Zo snel als het kon ging de spin er op af. Eetbaar zal het wel niet geweest zijn. Volgende keer meer succes.

Het lijf van de spin en de poten zijn wel erg snel en beweeglijk. Het web was prachtig geweven tussen een vensterbank en tomatenplanten die achter mijn huis staan. Zo zag ik deze actie dan ook van dichtbij gebeuren.

Foto Kleine zwammen

20-10-2016

Wat kan dit zijn??

Deze kleine zwammen met een enigszins roze rand aan een beuk zag ik bij Ede in de bossen. Het lijkt mij iets bijzonders.

Wie kan me helpen de naam te vinden van deze zwam? De randen zijn niet glad. Ik ben benieuwd naar een naamgever.

Na een lange tijd van droogte is er nu meer kans om bijzonderheden te vinden. De regen maakt de bodem nu meer geschikt om eind oktober nog op zoek te gaan naar wat leuks.

Heb jij nog iets bijzonders ontdekt?

Je melding kan doorgegeven worden aan de redactie van 't Schrijvertje.

Foto Tonderzwam

20-10-2016

Een heel bekende zwam, de Tonderzwam.

De zwam groeit op zwakke bomen en of dood hout. Op de bovenkant zie je ringen en aan de onderkant buisjes. De zwam is meerjarig en groeit uit tot een fors exemplaar.

De naam tonder of tondel komt van tondeldoos. Om vuur te bewaren werd vroeger een tondeldoos gebruikt. Een licht ontvlambaar materiaal werd daar in bewaard. Een stukje tondelzwam in paardenurine gedrenkt, kon hiervoor worden gebruikt.

Lisdoddenpluis werd ook wel gebruikt om te bewaren in de tondeldoos. Met een vuursteentje kon een vonk gemaakt worden om het materiaal te laten smeulen. Dit smeulende pluis werd bewaard in de tondeldoos.

Tonderzwam als voorloper voor de latere lucifers.

Landschapsbeheer

Door **Wybren Jouwsma**

De werkgroep bestaat inmiddels door de jaren heen ongeveer uit 30 leden. In de herfst en winter is zij tweemaal per maand op zaterdagmorgen actief in de regio Lochem, Laren, Borculo, Ruurlo en Vorden.

De werkgroep wordt geleid door een driemanschap, bestaande uit:

Wybren Jouwsma – Coördinator
Bart Klootwijk – Planning
Sjef Taken – Materiaalvoorziening

De werkzaamheden bestaan uit:

1. Schonen van heidevelden (Beekvliet/ Stelkampsveld)
2. Knotten van bomen
3. Verwijderen van struiken rondom poelen
4. Snoeien van fruitbomen
5. Vlechthekken maken
6. Planten van bomen en struiken
7. Onderhoud van singels en houtwallen en ook af en toe een vuurtje stoken.

De werkzaamheden worden uitgevoerd voor Staatsbosbeheer en particulieren. Ook worden jongeren, o.a. IVN-jeugdgroepen en maatschappelijke stagiaires begeleid tijdens de werkzaamheden. Sjef Taken verzorgt jaarlijks een weekend voor IVN-jongeren "Het Woeste Land".

Onze werkgroep ressorteert onder de vlag van Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG). Nagenoeg iedere provincie heeft een centraal coördinerend centrum.

Gelderland heeft op dit moment ongeveer 275 vrijwilligers in de werkgroepen, waarvan wij er één zijn.

Voor de verschillende werkzaamheden zijn er de volgende werkgroepen:

1. Landschapsbeheergroepen (109)
2. Hoogstambrigades (22)
3. Landgoed- en buitenplaatswerkgroepen (20)
4. Werkgroep landschapsmonitoring (1)
5. Klompenpadenwerkgroepen (58)
6. Weide- en boerenlandsvogelwerkgroepen (32)
7. Archeologiewachten en cultuurhistorie werkgroepen (6)
8. Actieve bewonersgroepen (21)
9. Vleermuiswerkgroepen (6?)

In totaal zijn er 8000 actieve vrijwilligers in Gelderland aangesloten bij Stichting Landschapsbeheer Gelderland. Voor onze werkgroep verzorgt SLG o.a. de gereedschappen, cursussen, een gezamenlijke werkdag (1e zaterdag in maart) en informatiebijeenkomsten op het gebied van landschapsbeheer.

Voor meer informatie zie ook de website:
www.landschapsbeheergelderland.nl

Biologisch moment

Door **Carola Dekker**

Foto **Carola Dekker**

Het doel van een biologisch moment is objectief waarnemen met je zintuigen. Mijn onderwerp werd geboren toen ik in mijn tuin zat. Ik keek om mij heen en ontdekte hoeveel verschillende soorten bladeren er eigenlijk zijn. Bij een temperatuur van 30 graden met een tas vol bladeren, die niet blij waren met deze hitte, reed ik naar de cursus. Het blad van de Ginkgo, Beuk, Mansoor en Japanse Esdoorn waren helaas het slachtoffer.

Tijdens de cursus heb ik de andere cursisten in kleine groepjes verdeeld en opdracht gegeven te kijken naar bladvorm, bladrand en de nervatuur. Schrijf gewoon maar eens op wat je ziet en welke benaming je er aan geeft.

De bladeren werden uitvoerig bekeken, de loep kwam er aan te pas, en er werd druk gespeculeerd. De antwoorden kwamen op papier. Daarna volgde de nabespreking. Ik weet dat een kwartier niet lang duurt, maar dat het zó snel voorbij zou gaan...

We konden, gezien de tijd, twee bladeren bespreken met elkaar. Het blad van de Beuk en van de Ginkgo.

Foto Bladeren

De Beuk

De vorm van het Beukenblad is eivormig of ovaal.

De bladrand is gegolfd. Dit zie je door het Beukenblad plat neer te leggen en er horizontaal tegenaan te kijken.

De bladrand is behaard.

De nervatuur is veernervig. Eén hoofdnerf met veervormige zijnerf.

De Ginkgo

De Ginkgo, ook wel Japanse Notenboom of Chinese Tempelboom genoemd.

De vorm van het Ginkgo blad is waaivormig.

De bladrand is gelobd.

Bij de nervatuur zou je denken dat het parallel nervig is. Dat betekent dat alle nerven evenwijdig aan elkaar lopen.

Maar als je goed met de loep kijkt, zie je dat de nerven zich herhaaldelijk in tweeën vertakken.

Deze heet gaffelvormige nervatuur. De Ginkgo valt onder de naaldbomen. Het blad bestaat eigenlijk uit allemaal vergroeide naaldjes.

Ik zal nu ook het blad van Mansoor en Japanse Esdoorn bespreken.

De Mansoor

De vorm van Mansoor is niervormig. De bladrand is gaaf, dat betekent geen insnijdingen in de bladrand.

De bladrand is behaard.

De nervatuur is netnervig. Alle nerven zijn dicht. Een mazennet als het ware.

De Japanse Esdoorn

De vorm van de Japanse Esdoorn is handvormig ingesneden (of gespleten).

Dat betekent dat de insnijding tot over de helft van het blad is.

Wanneer de insnijding tot aan de hoofdnerf of steel is, spreek je van gedeeld.

De bladrand is gezaagd.

De nervatuur is handvormig.

Gelukkig hadden de bladeren het overleefd!

Werkgroep Verenigingsavonden

door **Erik Mol**

foto **Dientje Aalbers**

De leden Alie Arfman, Stieny Miedema, Joke Stomps, Johan Aalbers en Erik Mol verzorgen al jaren de Verenigingsavonden voor onze afdeling.

Het doel van de avonden is:

- Gelegenheid scheppen tot onderling contact (leden en donateurs);
- Uitwisselen van ervaringen en informatie;
- Verbreding en verdieping van kennis door de presentatie van een gevarieerd aanbod van onderwerpen.

We vergaderen een aantal keren per jaar. Daarnaast onderhouden we een intensief contact, telefonisch dan wel per e-mail.

In de loop van het jaar lezen we over leuke onderwerpen en hebben we de oren open voor suggesties. We noteren en verzamelen wat we tegenkomen.

De werkgroep organiseert 9 verenigingsavonden per jaar van januari tot en met november op de vierde dinsdag van de maand (niet in juni en juli). Doorgaans in 't Onderschoer in Barchem en ook soms op locatie zoals in een tuin of bij een boer. Voor de zomer kiezen we welke thema's, onderwerpen, inleiders/sprekers het volgend jaar ons programma zullen bepalen.

We kiezen ieder twee of drie avonden om uit te werken en worden door een van de anderen ondersteund en zo nodig

vervangen. We werken twee aan twee in wisselende combinaties.

De verenigingsavond in januari draagt als eerste avond in het jaar een bijzonder karakter. De inhoud wordt bepaald en georganiseerd door de werkgroep in de betekenis van speelsheid/saamhorigheid/ "teamvorming" én het moet ook vooral leuk zijn om samen het nieuwe verenigingsjaar te beginnen.

In november organiseert de werkgroep samen met het bestuur van de afdeling een avond die ook toegankelijk is voor publiek. Zo is de toegang open voor iedereen en wordt een kleine bijdrage gevraagd (€ 3,50) aan een ieder die geen lid

‘In de loop van het jaar lezen we over leuke onderwerpen en hebben we de oren open voor suggesties.’

of donateur is van onze afdeling. De publieksavond wordt al jaren gehouden in een zaal bij Manege De Heksenlaak aan de Zwiepseweg in Barchem.

We leggen, nadat we de onderwerpen bepaald hebben, contact met een potentiële spreker, met het verzoek een verenigingsavond te willen verzorgen. Bij overeenstemming volgt een gesprek over de inhoud en mogelijke techniek voor een presentatie. Indien nuttig, gaan we op bezoek bij de spreker voor een oriënterend gesprek en worden er afspraken gemaakt omtrent globale inhoud en kosten.

Na de zomervakantieperiode leggen we alle verkregen informatie aan elkaar voor en hebben we een intensief overleg over haalbaarheid en mogelijkheden. Suggesties en alternatieven worden uitgewisseld.

Zo werkt ieder aan z'n "eigen" avonden verder en uiterlijk half november willen we het programma rond hebben met bij elke avond een concept voor de aankondiging. Zijn we het eens, dan vormen die aankondigingen ons jaarprogramma.

Voor 1 december dienen we de begroting in en hopen dat we er mee aan de slag kunnen gaan. In januari verschijnt, voorzien van mooie illustraties, verzorgd door de redactie van 't Schrijvertje, ons programma in gezamenlijk jaarprogramma

Sylvesterwandeling

Ons eerste activiteit is elk jaar de sylvesterwandeling. Deze wandeling wordt gehouden op de eerste zaterdag van het nieuwe jaar. Uitgezonderd 1 januari en niet na 6 januari, omdat dan de midwinterhoornblazers niet meer mogen blazen.

Belangrijk is het vinden van een plek waar we na de wandeling gezellig samen kunnen zijn voor een drankje en een hapje. Aankleding van de ruimte doen we naar eigen inzicht.

De wandeling duurt ca 1½ uur, plus een rustpauze, waarin koffie wordt geschonken en een Nieuwjaarsrolletje wordt geserveerd. Op enkele plekken onderweg en bij aankomst aan het eind worden we begroet door de midwinterhoornblazers.

Zin om mee te doen met de werkgroep Verenigingsavonden?

Meld je aan bij de bovenaan genoemde werkgroepleden!

Werkgroep Natuurtuin

Door **Gerard Doornbos**

Foto **Gerard Doornbos**

Dit jaar zijn er weer aardappels geplant in de akker van de natuurtuin. Doel is om een aantal onkruiden als kweek en witbol (grassen) tegen te gaan.

De aardappels zijn in maart gepoot, maar het bladerdek is niet helemaal gesloten. Te weinig voeding vermoeden we. Het aanaarden met de hand is ook niet gedaan zoals we wilden.

De eerste aardappels zijn geoogst, ze zijn niet heel groot, maar er

Foto

Eerste gerooide
aardappelen

is een redelijke opbrengst en de aardappels zijn mooi glad en ziektevrij. We willen meer voeding in de akker en de meeste veldjes brengen de komende jaren.

We zijn geïnspireerd door o.a. stadslandbouw en het systeem van voedselbossen. We maken een gedegen plan en willen de ingrepen en resultaten goed volgen en aan publiek laten zien.

We sluiten de publieksactiviteiten

dit jaar af met een oogstfeest op 29 oktober, waar we eigen kruiden, vruchten, enz. presenteren. Op de foto de eerste gerooide aardappels. Die zijn tijdens het oogstfeest te poffen op onze nieuwe vuurplaats!

Wil je meer weten over de tuin of heb je er bijzondere foto's gemaakt, mail dan naar natuurtuin@hotmail.com.

OPROEP - OPROEP - OPROEP

Werkgroep KIWI

Door **Alie Perdok**

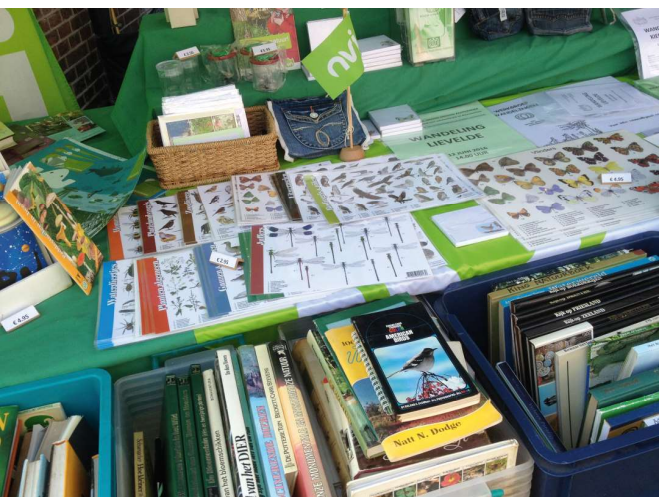

Foto KIWI Kraam

Onze werkgroep KIWI is op zoek naar een nieuw lid. De werkgroep houdt zich bezig met de IVN-kraam. We komen ongeveer zes keer per jaar bij elkaar. We bespreken en regelen de locaties waar we met de kraam staan, wat we in de kraam willen leggen en welk thema extra aandacht krijgt. Met de kraam staan we vooral in de lente en de zomer bij een aantal activiteiten; we verkopen wat spullen en verder geven we informatie over o.a. het IVN en het afgesproken thema.

De werkgroep bestaat nu uit drie "regelaars" en een "kraambemanning".

We zijn in de eerste plaats op zoek naar een regelaar, maar daarnaast willen we ook graag uitbreiding van de kraambemanning.

Voor meer informatie kunt u bellen/mailen met Alie Perdok
Tel: 0575-554074, mail: alie.perdok@hotmail.com

Wie komt onze gezellige werkgroep versterken?

Scholekster

Door **Heleen van Iersel**

Sinds ruim een jaar woon ik in de Tusselerhof in Lochem. Zeer naar mijn zin, maar natuurlijk, er is niet zoveel te beleven.

Hoewel?.. Vorige week, 's avonds omtrent half negen, hoorde ik een enorm lawaai. Het was alsof iemand aan het timmeren was. Een medebewoonster zei: 'Kijk, daar zit een kraai op de lichtkoepel te pikken'.

Het bleek een scholekster te zijn, die uit alle macht de lichtkoepel probeerde te doorboren.

Op mijn Ipad googelde ik toen maar eens: "scholekster op het dak", zonder daar veel van te verwachten.

Maar ja hoor, ik kreeg het bericht, dat scholeksters zo nu en dan een nest maken op een plat dak. Waarom ze dan ook nog proberen een gat in dat dak te maken werd er niet bij vermeld...

Pompoensoep à la Loes

Door **Loes Lagendijk**

Foto **Loes Lagendijk**

Een flespompoen (ik gebruik een oranje pompoen, biologisch) kun je makkelijk met een dunschiller schillen en dan in blokjes snijden (draad en zaden verwijderen).

Eén verse rode peper (zaden verwijderen, dan in kleine stukjes snijden), 1 el gemalen korianderzaad (ketoembar), een stokje kaneel of gemalen kaneel, wat zout, peper, nootmuskaat en soms doe ik wat verse gember, in kleine blokjes gesneden erbij. Alles in een groot bakblik en dan met goede olijfolie besprenkelen. Oven op 200 graden en de blokjes 20 minuten roosteren, na 10 minuten even omroeren.

Je kunt de geroosterde pompoen nu ook invriezen en er later soep van maken. Twee uien in stukken snijden en aanfruiten met 1 tl kerriepoeder, daarna de in stukken gesneden prei en de geroosterde pompoen erbij doen.

Vervolgens twee bouillontabletten (ik neem groente-bouillontabletten), een liter water en twee laurierblaadjes toevoegen. Alles zachtjes laten koken, totdat alles gaar en op smaak is. Daarna pureren. Wat extra water erbij, als de soep te dik wordt. Wil je de soep pittiger, dan wat vers geraspte gember erbij doen.

Opdienen met crème fraîche, wat bieslook en peterselie (door elkaar heen).

Eet smakelijk!

Algemene gegevens

Secretariaat:

Wilhelminalaan 17, 7241 HC Lochem
@: ivnnma.secr@gmail.com
Bank: NL91INGB0004392094
Website: www.ivn.nl/afdeling/noord-midden-achterhoek

Contributie:

leden €22,00
huisgenootleden €15,00
donateurs €15,00

Opzegging:

schriftelijk 6 weken voor eind
verenigingsjaar

Coördinatoren van de werkgroepen

Jeugd

Jeanet Moorman, tel. 0573-769048
Molendijk 18, 7245 NE Laren
@: jeugdgroep.ivnnma@gmail.com

KIWI

Alie Perdok, tel. 0575-554074
Hilverinkweg 2, 7251 PA Vorden
@: alie.perdok@hotmail.com

Koffietafel

Margreet Afman, tel. 0545-274580.
Kuipers Rietberglaan 6,
7271 EK Borculo
@: mjafman@caiway.nl

Landschapsbeheer

Wybren Jouwsma, tel. 0573-256250
Vordensebinnenweg 1,
7241 RM Lochem
@: wybren@jouwsma.nl

Natuurtuin Lochem

Gerard Doornbos, tel. 0573-251041
Pr.W.Alexanderlaan 11,
7242 GH Lochem
@: ivnnatuurtuin@hotmail.com

Publiciteit

Karen Groeneveld, tel. 0573-250404
Wilhelminalaan 17, 7241 HC Lochem
@: ivnnma@gmail.com

Scholing/Cursussen

Geke Nikkels, tel. 0573-432300
Oude Larenseweg 99,
7217 PA Harfsen
@: gekenikkels@hotmail.com
Verenigingsavonden
Stieny Miedema, tel. 06-25015011
Joostenkamp 39, 7261 PJ Ruurlo
@: c.miedema@kpnplanet.nl

Wandelingen

Loes Iagendijk, tel. 0545-272595
Hambroek 50, 7271 HB Borculo
@: loeslagendijk@kpnmail.nl

Bestuurssamenstelling

Voorzitter a.i.:

Stieny Miedema, tel. 06-25015011
Joostenkamp 39, 7261 PJ Ruurlo
e-mail: c.miedema@kpnplanet.com

Secretaris:

Karen Groeneveld, tel. 0573-250404
Wilhelminalaan 17, 7241 HC Lochem
e-mail: ivnnma.secr@gmail.com

Penningmeester:

René Regouw, tel. 0575-776063
Zutphenseweg 84, 7252 DR Vorden
@: regouw@tele2.nl

Bestuurslid:

Hans Berndsén, tel. 0545-477222
Papaverstraat 8, 7151 VZ Eibergen
@: j.berndsén1@upcmail.nl

Bestuurslid:

Loes Iagendijk, tel. 0545-272595
Hambroek 50, 7271 HB Borculo
@: loeslagendijk@kpnmail.nl

Ledenadministratie

Gerard Wesselink, tel. 0575-441489,
Schoolstraat 2, 7251 XR Vorden,
@: dikkieengerard@gmail.com

Colofon

Redactie:

Dientje Aalbers, Margreet Afman,
Gerard Martens, Carola Dekker

Mail:

johandientje@gmail.com
ivnnma@gmail.com

Opmaak:

Paula van Enk

Plaatselijke contactpersonen

Barchem:

Ineke Wijngaard, tel. 0573-442791
Ruurloseweg 4, 7244 AV Barchem
@: iwijngaard@hetnet.nl

Borculo:

Ans Ottema, tel. 0545-272460
Kluverskamp 2A, 7271XN Borculo
@: aottema@hetnet.nl

Lochem/Laren:

Ettie Segers, tel. 06-17980885
Emmastraat 30, 7241 EK Lochem
@: ettiesegers@gmail.com

Ruurlo:

Hermien Bannink, tel. 0573-451848
Batsdijk 19, 7261 SN Ruurlo
@: hermien.bannink@kpnmail.nl

Vorden/Hengelo:

Alie Perdok, tel. 0575-554074
Hilverinkweg 2, 7252 PA Vorden
@: alie.perdok@hotmail.com

